Posouzené bakalářské práce Lucie Vintrové „Vyprávění dětí školního věku – jejich folkstories“

Posudek oponenta

Představená práce se zabývá narativními kompetencemi dětí školního věku, resp. jejich příběhy se zápletkou. Navazuje na repliku výzkumu Suttona- Smithe, který provedla ve své bakalářské práci Aneta Doskočilová.

Téma je aktuální z hlediska vývojové psychologie; vyprávění a porozumění příběhům považuje mnoho autorů za kognitivní kompetenci, která se s věkem vyvíjí a ovlivňuje významně naše učení a předávání zkušenosti.

Text je standardně členěn na práci s odbornou literaturou a vlastní výzkum.

Autorka v teoretické práci vysvětlila základní teoretické závěry Suttona - Smithe, přístup a výsledky výzkumu manželů Marandových i vklad bakalářského výzkumu Anety Doskočilové, na který navazuje a která pracovala s příběhy žáků třetí, šesté a deváté třídy. Tato část textu je zpracována velmi dobře, racionálně a funkčně. Uvedené teoretické přístupy mají většinou strukturalistickou povahu a dovolují tak sledovat empirický materiál hlediska různých textových a obsahových struktur.

Empirická část práce je zaměřena na vlastní příběhy dětí. Vzorek se stanoven pěkné, pro děti druhé, páté a osmé třídy základní školy, celkem padesát dětí, které vyprávěly příběh se zápletkou.

Získané příběhy autorka podrobila analýze dle pojetí Suttona-Smithe, potažmo podle metody A. Doskočilové. Zaměřila se na tři oblasti: Úroveň řešení konfliktu, Styl řešení konfliktu a Povahu konfliktu v příběhu.

Metodika analýzy dat je zřetelná, celá tato část je dobře formálně uspořádaná a přehledná (ostatně jako celý text).

Jednotlivé úrovně řešení konfliktu, povahy konfliktu a stylu řešení konfliktu jsou jasně definované a autorka je nejen ilustruje na empirickém materiálu, ale přehledně aplikuje na všechny příběhy se zápletkou postupně podle věku dětí od nejmladších k nejstarším. Čtenář tak má dostatečnou kontrolu nad metodickým postupem.

Shrnutí v každé jednotlivé analyzované položce jsou jasná, poukazují na tabulky s přehledně uspořádanými daty a výsledky. Tabulky však nejsou v textu uvedeny, jsou v přílohách, což považuji za poněkud nešťastné. Tabulky by se do textu vešly a celek práce by byl čtenářsky příjemnější. Očekávala bych minimálně odkaz na stránky, kde je příslušná tabulka uvedena.

Na druhou stranu je třeba uznat, že výsledky jsou velmi inspirativní. Tabulky i shrnutí představují výsledky nejen pro jednotlivé oblasti, ale i v jejich propojení. Text potom akcentuje nejvýznamnější z nich. Data považuji za vytěžená a analyzovaná podle cílů práce.

Diskuse je zajímavá. Autorka přibližuje problémy ve vedení výzkumu na úrovní spolupráce se školami, ale také metodologicky s instrukcí k práci dětí. Tabulky inovovala oproti práci Doskočilové, aby byly čtenářsky příjemnější a zřetelnější, což se podařilo. Inovace však správně zachovala možnost diskutovat výsledky s výzkumem Doskočilové i Suttona - Smythe, a to velmi detailně a pečlivě.

Autorka si klade i otázky po interpretaci zajímavých nebo překvapivých zjištění. Ze zajímavých výsledků bych, mimo potvrzené vývojové gradienty nebo rozdíly mezi chlapci a dívkami, které přidala k závěrům Doskočilová, vyzdvihla závěry týkající se starších dětí. Starší děti začínají odporovat vývojové teorii Suttona - Smithe a podle Vintrové by jejich narativní texty měly být zkoumány asi i z jiných pohledů. Autorka konstatuje, že vývojový gradient zřejmě plynule nestoupá, ale u dětí okolo 14 - 15 let dostává jiné kontury a působí zde další vlivy, které nejsou spojeny s kvalitou vývoje narativity, ale s jinými vývojovými momenty.

Text Lucie Vintrové splňuje nároky kladené na bakalářskou závěrečnou práci a doporučuji jej k obhajobě. Líbí se mi a musím autorku pochválit za pečlivou práci a vhled do sledované problematiky.

Praha 20.8.2018

Ida Viktorová